

ความดันโลหิตสูง เป็นหนึ่งในภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังที่ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญทั่วโลก โดยเฉพาะก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญ คือ โรคหลอดเลือดสมอง การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้อาการเตือนและการจัดการ โรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลตอง ตำบลห้วยอ้อ อำเภอตอง จังหวัดแพร่ ที่มาใช้บริการแผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลตอง จำนวน 226 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งพัฒนาโดยผู้ศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปและการรับรู้อาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง รวมทั้งการจัดการ โรคหลอดเลือดสมอง แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1 ทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของโครนบาค (cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (0.72-0.81) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามในสี่ (ร้อยละ 75.22) มีความเห็นว่า อาการอ่อนแรงของกล้ามเนื้อใบหน้า แขน หรือขาข้างใดข้างหนึ่ง อย่างทันทีทันใดเป็นอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง และกลุ่มตัวอย่างประมาณ ร้อยละ 60 - 65 มีความเห็นว่าอาการชาของกล้ามเนื้อใบหน้า แขน หรือขาข้างใดข้างหนึ่งอย่างทันทีทันใด และการสูญเสียความสามารถในการทรงตัวทันทีทันใด เป็นอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองเช่นกัน ที่สำคัญพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 73.45 และร้อยละ 62.27 ไม่คิดว่า อาการกลืนลำบากอย่างทันทีทันใดและการมองไม่ชัดตามัวหนึ่งหรือสองข้างทันทีทันใดเป็นอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง สำหรับการจัดการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.28 - 96.02) มีการรับรู้วิธีการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ทั้งด้านการควบคุมน้ำหนัก การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การลดความเครียด การรับประทานยาและการตรวจตามนัด ส่วนการจัดการอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองในภาวะฉุกเฉิน พบว่า กว่าสามในสี่ของกลุ่มตัวอย่าง(ร้อยละ 76.99 - 77.43) มีการรับรู้การจัดการอาการต่อไปนี้อยู่ในภาวะฉุกเฉิน คือ การอ่อนแรงของกล้ามเนื้อใบหน้า แขนหรือขาข้างใดข้างหนึ่งทันทีทันใด และการสูญเสียความสามารถในการทรงตัวทันทีทันใด ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.45) ไม่เห็นด้วยกับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน กรณีการกลืนน้ำลายไม่ได้ หรือกลืนลำบากอย่างทันทีทันใด

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความสำคัญของการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ในประเด็นอาการเตือนและการจัดการโรคหลอดเลือดสมอง สำหรับกลุ่มผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงประการสำคัญที่มสุขภาพที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักในการจัด โปรแกรมสุขศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เน้นการให้ข้อมูลสุขภาพที่สำคัญ โดยเฉพาะอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองและการจัดการในภาวะฉุกเฉิน เพื่อป้องกันอาการแทรกซ้อนที่สำคัญรวมทั้งอัตราการตาย ทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะความดันโลหิตสูง

Hypertension is accepted as a major public health problem worldwide, contributing to a significant health complications like stroke. This descriptive study was designed to examine perceptions and management of stroke warning signs among hypertensive patients. The 226 hypertensive patients residing in Tambon Huai-aor, Long District, Phrae Province and attending the out patient department at Long Hospital were chosen through simple random sampling. The investigator developed a questionnaire as a study tool based on literature review consisting of three main parts: demographic data, perception of stroke warning signs, and stroke management. A panel of three experts confirmed the questionnaire's content validity and its content validity index equals one. Reliability of the questionnaire was tested using Cronbach's alpha coefficient with an acceptable value level (0.72-0.81). Data were analyzed using descriptive statistics.

The major results showed that three-fourth of the sample (75.22%) identified sudden weakness of the face, arm, or legs on one side of the body as stroke warning signs. Further about 60 and 65 percent of the sample indicated that sudden numbness of the face, arm, or legs on one side of the body and sudden loss of balance also occurred as warning signs of stroke. Importantly, the sample 73.45 and 62.27 percent did not agree with sudden difficulty swallowing and sudden vision disturbances in one or both eyes as stroke warning signs. Regarding stroke prevention, the majority of the sample realized that weight control, food intake, exercise, stress reduction, taking medication and follow up significantly contributed to preventing stroke. Considering emergency stroke management, over three-fourth of the sample (76.99 - 77.43%) clearly indicated these followings symptoms needed urgent management: sudden of the face, arm, or legs of one side of the body, or sudden loss of balance. However, they did not consider difficulty swallowing as needing emergency management.

The results of the study indicate that disseminating health information about stroke warning signs and management for hypertensive patients is greatly important. Critically, health professionals should give much attention to arranging continuous and effective health education programs. Such program should address on stroke warning signs and emergency management to prevent serious complications and preventable death. These improvements could enhance both quality and efficient of caring for persons with hypertension.